YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

23 päivänä maaliskuuta 2004 *

Asiassa C-234/02 P,

Euroopan oikeusasiamies, asiamiehenään J. Sant'Anna, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

jota tukee

Euroopan parlamentti, asiamiehinään H. Krück ja C. Karamarcos, prosessiosoite Luxemburgissa,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan osittain Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (kolmas jaosto) asiassa T-209/00, Lamberts vastaan oikeusasiamies, 10.4.2002 antaman tuomion (Kok. 2002, s. II-2203)

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ja jossa vastapuolena on

Frank Lamberts, edustajanaan avocat E. Boigelot, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa ja liitännäisen valituksen tekijänä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, C. Gulmann (esittelevä tuomari), J. N. Cunha Rodrigues ja A. Rosas sekä tuomarit J.-P. Puissochet, R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric ja S. von Bahr,

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Múgica Arzamendi,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 13.5.2003 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.7.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan oikeusasiamies (jäljempänä oikeusasiamies) on yhteisöjen tuomioistuimeen 24.6.2002 toimittamallaan valituksella hakenut yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-209/00, Lamberts vastaan oikeusasiamies, 10.4.2002 antamaan tuomioon (Kok. 2002, s. II-2203; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti tutkittavakseen vahingonkorvauskanteen, jossa väitettiin oikeusasiamiehen käsitelleen erään kantelun virheellisesti.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 EY 195 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

"1. Euroopan parlamentti nimittää oikeusasiamiehen valtuuksin ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta yhteisön tuomioistuimen ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä.

Tehtävänsä mukaisesti oikeusasiamies suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina, omasta aloitteestaan taikka hänelle suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä toimitetun kantelun perusteella, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä. Jos oikeusasiamies toteaa epäkohdan, hän saattaa asian sen toimielimen käsiteltäväksi, jota asia koskee, ja tämä toimielin antaa lausuntonsa asiasta hänelle kolmen kuukauden määräajassa. Tämän jälkeen oikeusasiamies antaa asiasta kertomuksen Euroopan parlamentille ja asianomaiselle toimielimelle.

Kantelun tekijälle annetaan tiedoksi näiden tutkimusten tulokset. Oikeusasiamies antaa Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen tutkimustensa tuloksista.

2. — —

Yhteisön tuomioistuin voi Euroopan parlamentin pyynnöstä erottaa oikeusasiamiehen, jos hän ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.

3. Oikeusasiamies hoitaa tehtäväänsä täysin riippumattomana. Tehtäväänsä hoitaessaan hän ei pyydä eikä ota ohjeita miltään taholta. — —."

3 Euroopan parlamentti teki 9.3.1994 oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom (EYVL L 113, s. 15). Oikeusasiamies antoi 16.10.1997 tämän päätöksen

14 artiklan nojalla täytäntöönpanosäännöksiä, jotka tulivat voimaan 1.1.1998 (jäljempänä täytäntöönpanosäännökset). Oikeusasiamiehelle osoitetun kantelun tutkimusmenettelyä säännellään siten EY 195 artiklan 1 kohdassa, päätöksessä 94/262/EHTY, EY, Euratom ja mainituissa täytäntöönpanosäännöksissä.

4 Päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 2 artiklan 4, 7 ja 8 kohdasta sekä täytäntöönpanosäännösten 3 artiklasta ja 4 artiklan 1 ja 2 kohdasta ilmenee, että kun oikeusasiamiehen käsiteltäväksi on saatettu kantelu, joka koskee epäkohtia yhteisöjen toimielinten ja laitosten toiminnassa, hän aloittaa tutkimuksen, jollei tätä kantelua jossakin näistä säännöksistä esitetyistä syistä ole jätettävä tutkimatta eli esimerkiksi jos oikeusasiamies katsoo, että ei ole riittäviä perusteita, jotka oikeuttavat kantelun tutkimisen.

5 Päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 2 artiklan 5 kohdan mukaan "oikeusasiamies voi neuvoa kantelun tekijää kääntymään toisen viranomaisen puoleen". Edelleen päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 2 artiklan 6 kohdan mukaan oikeusasiamiehelle esitetyt kantelut eivät keskeytä oikeudenkäyntiin tai hallinnolliseen menettelyyn liittyvän valitusajan kulumista.

6 EY 195 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 3 artiklan 1 kohdan mukaan oikeusasiamies suorittaa omasta aloitteestaan tai kantelun seurauksena perustelluiksi arvioimansa tutkimukset mahdollisten epäkohtien selvittämiseksi.

7 Päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 3 artiklan 1 kohdan mukaan oikeusasiamies antaa asian tiedoksi kyseiselle toimielimelle tai elimelle, "joka voi toimittaa oikeusasiamiehelle hyödyllisiä huomioitaan".

8 Harkittuaan kyseisen toimielimen tai elimen lausuntoa ja sen kansalaisen huomioita, jolle lausunto on lähetetty, oikeusasiamies voi joko lopettaa asian käsittelyn perustellulla päätöksellä tai jatkaa tutkimuksiaan. Hän ilmoittaa asiasta asianomaiselle kansalaiselle täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

9 Todettuaan epäkohdan yhteisöjen toimielimen tai elimen toiminnassa oikeusasiamies pyrkii "kyseisen toimielimen tai elimen kanssa mahdollisuuksien mukaan poistamaan epäkohdan ja antamaan tyydyttävän vastauksen kanteluun", kuten päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 3 artiklan 5 kohdassa määrätään.

10 Tältä osin täytäntöönpanosäännösten otsikon "Sovintoratkaisut" alla olevan 6 artiklan 1 kohdassa todetaan, että oikeusasiamies "toimii mahdollisuuksien mukaisesti yhteistyössä asianomaisen toimielimen kanssa löytääkseen sovintoratkaisun, jolla hallinnollinen epäkohta poistetaan ja kansalaisen vaatimukset tyydytetään". Jos oikeusasiamies arvioi, että tällainen yhteistyö johtaa myönteiseen tulokseen, hän lopettaa asian käsittelyn perustellulla päätöksellä ja antaa päätöksen tiedoksi kansalaiselle ja toimielimelle, jota päätös koskee. Jos sitä vastoin näiden täytäntöönpanosäännösten 6 artiklan 3 kohdan mukaan "oikeusasiamies katsoo, että sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai että sovintoratkaisun etsiminen on ollut tuloksetonta, hän joko lopettaa asian käsittelyn perustellulla päätöksellä, joka saattaa sisältää kriittisen huomautuksen, tai tekee asiasta kertomuksen, joka sisältää suositusluonnoksia".

11 Täytäntöönpanosäännösten viimeisessä säännöksessä eli 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kriittisen huomautuksen antamisen mahdollisuudesta säädetään, että oikeusasiamies antaa kriittisen huomautuksen muun muassa, jos hän katsoo, että "asianomainen toimielin tai laitos ei enää kykene poistamaan hallinnollista epäkohtaa" ja että "hallinnollisella epäkohdalla ei ole yleistä vaikutusta".

Tosiseikat

12 Valituksenalaisen tuomion 16–36 kohdasta ilmenee, että asian tosiseikat ovat seuraavat.

13 Lamberts osallistui Euroopan yhteisöjen komission järjestämään sisäiseen kilpailuun, jonka tarkoituksena oli ura-alueen A väliaikaisten toimihenkilöiden vakinaistaminen. Hän ei läpäissyt suullista koetta ja piti syynä tähän sitä, että hän oli tähän kokeeseen osallistuessaan sellaisten lääkkeiden vaikutuksen alaisena, jotka saattoivat aiheuttaa väsymystä ja heikentää keskittymiskykyä. Lääkitys oli määrätty hänelle joitakin viikkoja aikaisemmin tapahtuneen onnettomuuden johdosta. Hän korosti, että hän ei pyytänyt suullisen kokeen siirtämistä kutsukirjeessä olleen lausekkeen vuoksi. Tässä lausekkeessa todettiin, että "kokeiden järjestämistä koskevien seikkojen vuoksi ei ole mahdollista muuttaa — — Teille ilmoitettua aikataulua".

14 Pyydettyään turhaan asiansa uudelleen tutkimista komissiossa hän teki oikeusasiamiehelle kantelun.

15 Tutkittuaan tämän kantelun oikeusasiamies lähetti 21.10.1999 Lambertsille kantelun johdosta tekemänsä päätöksen. Päätöksessään oikeusasiamies totesi, että hänen tutkimuksensa mukaan komissio voi käytännössä ottaa huomioon poikkeukselliset olosuhteet, jotka estävät hakijaa osallistumasta suullisiin kokeisiin kutsukirjeessä ilmoitettuna päivänä. Hän lisäsi, että hyvä hallintotapa edellyttää, että komissio sisällyttää suullista koetta koskevaan kutsukirjeeseen lausekkeen, jossa ilmoitetaan hakijoille tästä mahdollisuudesta.

16 Joka tapauksessa siltä osin kuin toimielin käsiteltävänä olevassa tapauksessa epäsi kantelijalta mahdollisuuden osallistua suulliseen kokeeseen toistamiseen, oikeusasiamies totesi päätöksensä 2.2 ja 2.3 kohdassa erityisesti, että kilpailu "pitäisi järjestää hakijoiden yhdenvertaista kohtelua koskevaa periaatetta noudattaen. Tämän periaatteen loukkaaminen voi johtaa kilpailun kumoamiseen. Tämä puolestaan voi merkitä hallinnolle huomattavia rahoitus- ja hallintokuluja. Komission lausunnosta ilmenee, että se katsoi, että se ei voinut sallia hakijan osallistua suulliseen kokeeseen toistamiseen. Oikeusasiamies huomauttaa, että mikään seikka asiassa ei oikeuta päättelemään, että komission päätös olla sallimatta kantajan osallistua toistamiseen suulliseen kokeeseen olisi tehty jonkin komissiota sitovan säännön tai periaatteen vastaisesti". Oikeusasiamies katsoi, että näistä syistä käsiteltävänä olevassa tapauksessa "ei ole kyse hallinnollisesta epäkohdasta".

17 Oikeusasiamies esitti lopuksi kriittisen huomautuksen komission hallinnollisesta käytännöstä yleisesti. Tässä huomautuksessa hän toisti näkemyksensä siitä, että hyvän hallintotavan mukaisesti komission pitäisi tulevaisuudessa sisällyttää suullista koetta koskevaan kutsukirjeeseen yleisesti lauseke, jossa hakijoille ilmoitetaan, että ilmoitettua päivämäärää voidaan poikkeuksellisissa olosuhteissa muuttaa. Lambertsin kantelusta oikeusasiamies totesi kuitenkin, että koska tämä osa asiasta "liittyi menettelyihin, jotka koskivat tiettyjä menneisyydessä tapahtuneita tosiseikkoja, asiassa ei ole aiheellista pyrkiä löytämään sovintoratkaisua". Oikeusasiamies myös lopetti asian käsittelyn.

Oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

18 Lamberts nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 9.8.2000 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen oikeusasiamiestä ja Euroopan parlamenttia vastaan ja vaati kanteessaan sen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen korvaamista, joka hänelle oli aiheutunut oikeusasiamiehen suorittamasta hänen kantelunsa käsittelystä. Oikeusasiamies ja parlamentti vaativat kanteen jättämistä tutkimatta.

19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti 22.2.2001 tekemällään määräyksellä kanteen tutkimatta siltä osin kuin se koski parlamenttia (asia T-209/00, Lamberts vastaan oikeusasiamies ja parlamentti, Kok. 2001, s. II-765). Samana päivänä antamallaan määräyksellä se päätti ratkaista oikeusasiamiehen esittämän oikeudenkäyntiväitteen pääasian kanssa. Oikeusasiamies vaati toissijaisesti, että kanne hylättäisiin perusteettomana.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki valituksenalaisessa tuomiossa ensiksi kysymystä oikeusasiamiestä vastaan nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisesta. Se viittasi tuomionsa 48–52 kohdassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan EY 235 ja EY 288 artiklan nojalla kaikkia yhteisön elimiä vastaan voidaan nostaa kanne sen sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun toteuttamiseksi ja sen vahingon korvaamiseksi, jonka tämä elin on aiheuttanut toimivaltaansa käyttäessään. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se oli toimivaltainen tutkimaan oikeusasiamiestä vastaan nostetun kanteen.

21 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän jälkeen valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa seuraavaa:

"Päätöksellä 94/262/EHTY, EY, Euratom annetaan oikeusasiamiehen tehtäväksi paitsi toiminnassa ilmenneiden epäkohtien löytäminen ja niiden poistamiseen pyrkiminen yleisen edun nimissä myös mahdollisuuksien mukaan asianomaisen kansalaisen erityisen edun mukaisen ratkaisun etsiminen. On toki totta, kuten oikeusasiamies itsekin korostaa, että hänellä on hyvin laaja harkintavalta sen suhteen, ovatko kantelut perusteltuja sekä mihin toimiin ne johtavat, eikä hänellä ole tältä osin minkäänlaista velvollisuutta tietyn tuloksen saavuttamiseen. Vaikka yhteisöjen tuomioistuinten suorittaman valvonnan on tämän vuoksi oltava rajoitettua, ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että täysin poikkeuksellisissa olosuhteissa kansalainen voisi osoittaa, että oikeusasiamies on tehtäviään suorittaessaan syyllistynyt sellaiseen ilmeiseen virheeseen, joka aiheuttaa vahinkoa asianomaiselle kansalaiselle."

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi saman tuomion 58 ja 59 kohdassa seuraavaa:

"58 Ei voida myöskään hyväksyä oikeusasiamiehen argumentaatiota, joka perustuu siihen, että toimet, joita hän voi toteuttaa tutkimustensa päättyessä, eivät ole luonteeltaan sitovia. On muistettava, että perustamissopimuksessa määrätty vahingonkorvauskanne on tarkoitettu itsenäiseksi oikeussuojakeinoksi, jolla on oma tehtävänsä oikeussuojakeinojen järjestelmässä ja jonka nostamisen edellytykset määräytyvät sen erityisen tarkoituksen perusteella — —. Kun kumoamiskanteella ja laiminlyöntikanteella vaaditaan sen toteamista, että oikeudellisesti sitova toimi on lainvastainen tai että tällainen toimi on jätetty toteuttamatta, vahingonkorvauskanteen tarkoituksena on yhteisön toimielimen tai laitoksen toimen — oli se oikeudellisesti sitova tai ei — tai sen syyksi luettavan menettelyn aiheuttaman vahingon korvaaminen — —.

59 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kantaja arvostelee oikeusasiamiestä siitä, että tämä on menetellyt virheellisesti hänen kanteluaan käsitellessään. Ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että tällainen menettely voisi loukata kansalaisille perustamissopimuksessa ja päätöksessä 94/262/EHTY, EY, Euratom annettuja oikeuksia siihen, että oikeusasiamies etsii tuomioistuinlaitoksen ulkopuolista ratkaisua havaittuaan epäkohdan, joka vaikuttaa kansalaisiin ja voi aiheuttaa heille vahinkoa."

23 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen perusteettomana, koska Lamberts ei ollut osoittanut, että oikeusasiamies olisi hänen kanteluaan käsitellessään syyllistynyt virkavirheisiin.

24 Tämän valituksen kannalta merkityksellisten perusteiden osalta valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee seuraavaa.

25 Lamberts arvosteli oikeusasiamiestä ensiksikin siitä, että tämä ei ilmoittanut hänelle mahdollisuudesta nostaa komission päätöksestä kumoamiskanne ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että yhteisöjen virkamiehen oletetaan tuntevan kanteen nostamista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Oikeusasiamies voi antaa kansalaiselle tätä koskevia neuvoja, mutta mitään sellaista nimenomaista yhteisön säännöstä, joka velvoittaisi hänet tähän, ei ole.

26 Lamberts väitti toiseksi, että oikeusasiamies ei ole käsitellyt hänen kanteluaan puolueettomasti ja objektiivisesti, koska tämä otti huomioon komission lausunnon, vaikka lausunnon englanninkielinen versio — Lamberts oli käyttänyt kantelussaan englantia — oli toimitettu oikeusasiamiehen asettaman määräajan päätyttyä. Kantajan mukaan lausunnon englanninkielinen versio ei myöskään vastaa alun perin lähetettyä ranskankielistä versiota. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että oikeusasiamiehen toimielimelle lausunnon antamista varten asettama määräaika ei ole preklusiivinen määräaika ja että kieliversiot eivät myöskään eroa toisistaan siltä osin kuin kysymys on oikeusasiamiehelle toimitetun kantelun tutkinnan kannalta merkityksellisistä seikoista.

27 Lamberts totesi kolmanneksi, että oikeusasiamiehellä on keinoja koskeva velvoite pyrkiä sovintoratkaisuun, jolla kansalaisen vaatimukset tyydytetään. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että oikeusasiamiehellä on tältä osin hyvin laaja harkintavalta. Tästä seuraa, että oikeusasiamiehen sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu voi syntyä vain, kun kysymyksessä on hänelle tässä yhteydessä kuuluvien velvollisuuksien räikeä ja ilmeinen laiminlyönti. Hän ei pääsääntöisesti voi pelkästään lähettää toimielimen lausuntoja asianomaiselle kansalaiselle. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa oikeusasiamies tutki komission esittämän näkemyksen perusteltavuuden, ja hän saattoi virheeseen syyllistymättä päätellä päätöksessään, että Lambertsin vaatimukset tyydyttävään sovintoratkaisuun ei päästä.

Asianosaisten vaatimukset yhteisöjen tuomioistuimessa

28 Oikeusasiamies vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä otetaan vahingonkorvauskanne tutkittavaksi

— jättää valituksen tutkimatta.

29 Lamberts on toimittanut yhteisöjen tuomioistuimeen vastauskirjelmän. Hän vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— hylkää valituksen

— kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin on kysymys ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn vaatimuksen perusteesta ja näin ollen

— ensisijaisesti

— velvoittaa oikeusasiamiehen suorittamaan hänelle 2 468 787 euroa korvauksena aineellisesta vahingosta ja 124 000 euroa korvauksena henkisestä kärsimyksestä kanteen nostamisesta siihen saakka

laskettavine korkoineen, kunnes maksu on kokonaisuudessaan suoritettu

— velvoittaa oikeusasiamiehen korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut

— toissijaisesti

— velvoittaa oikeusasiamiehen suorittamaan hänelle 1 234 394 euroa korvauksena aineellisesta vahingosta ja 124 000 euroa korvauksena henkisestä kärsimyksestä kanteen nostamisesta siihen saakka laskettavine korkoineen, kunnes maksu on kokonaisuudessaan suoritettu.

— velvoittaa oikeusasiamiehen korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

30 Parlamentti on toimittanut väliintulokirjelmän tukeakseen oikeusasiamiestä.

Valitus

31 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan mukaan muun muassa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksiin, joilla ratkaistaan väite toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, voidaan hakea muutosta yhteisöjen tuomioistuimelta ja muutosta voivat hakea kaikki asianosaiset, joiden vaatimukset on kokonaan tai osittain hylätty.

32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisessa tuomiossa ensiksi oikeusasiamiehen Lambertsin kanteesta esittämän oikeudenkäyntiväitteen ja hylkäsi sitten Lambertsin kanteen perusteettomana.

33 Koska oikeusasiamiehen vaatimukset hylättiin osittain, hänen valituksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomiosta on otettava tutkittavaksi siltä osin kuin siinä hylättiin hänen oikeudenkäyntiväitteensä (ks. vastaavasti asia C-73/97 P, Ranska v. Comafrica ym., tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. I-185 ja asia C-23/00 P, asia neuvosto v. Boehringer, tuomio 26.2.2002, Kok. 2002, s. I-1873, 50 kohta).

34 Tämän jälkeen on huomattava, että oikeusasiamies ei aseta kyseenalaiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamusta, jonka mukaan se on EY 235 artiklan ja EY 288 artiklan toisen kohdan mukaisesti toimivaltainen tutkimaan vahingonkorvauskanteen, joka on nostettu oikeusasiamiestä vastaan hänen ominaisuudessaan yhteisön elimenä.

35 Oikeusasiamies myöntää, että periaatteessa kansalainen voi nostaa vahingonkorvauskanteen korvauksen saamiseksi vahingoista, jotka hänelle ovat aiheutuneet oikeusasiamiehen mahdollisesta virheellisestä menettelystä, nimittäin toimista, jotka eivät liity tutkimusmenettelyyn ja jotka oikeusasiamies on tehnyt hänelle perustamissopimuksessa ja oikeusasiamiehen ohjesäännössä uskottujen tehtävien vastaisesti ja jotka loukkaavat kansalaisen subjektiivisia oikeuksia kuten oikeutta siihen, että tiettyjen tietojen luottamuksellisuus säilytetään.

36 Oikeusasiamies pitää sitä vastoin yhteisön oikeuden vastaisena sitä, että häntä vastaan nostetaan vahingonkorvauskanne käsiteltävänä olevan tapauksen kaltaisissa olosuhteissa, kun kanteella pyritään valvomaan oikeusasiamiehen suorittaman tutkimusmenettelyn ja hänen asian käsittelyn lopettamisesta tekemänsä päätöksen sääntöjenmukaisuutta. Näin tehdessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt huomiotta oikeusasiamiehen toiminnan tuomioistuinvalvonnan rajat.

37 Oikeusasiamies esittää valituksensa tueksi yhden valitusperusteen, joka perustuu yhtäältä siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut yhteisön oikeuden ja erityisesti EY 195 artiklan ja päätöksen 94/262/EHTY, EY Euratom, vastaisesti, ja toisaalta siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt huomiotta oman oikeuskäytäntönsä ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön tai tulkinnut niitä virheellisesti.

38 Tämä valitusperuste sisältää kolme osaa.

Valitusperusteen ensimmäinen osa

Valitusperusteen sisältö ja perustelut

39 Oikeusasiamies, jota parlamentti tukee, arvostelee valitusperusteensa ensimmäisessä osassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on kohdistanut tuomioistuinvalvontaa tutkimusmenettelyn ja asian käsittelyn lopettamista koskevan päätöksen sääntöjenmukaisuuteen, vaikka oikeusasiamiehen toimintaa ja vastuuta sääntelevien säännösten ja määräysten mukaan tämä valvontavalta kuuluu parlamentille.

40 Oikeusasiamies perustaa näkemyksensä tältä osin EY 195 artiklaan ja päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 3 artiklan 7 ja 8 kohtaan, joiden mukaan oikeusasiamiehen on annettava erityisiä kertomuksia ja vuosittainen kertomus toiminnastaan parlamentille. Oikeusasiamies huomauttaa, että parlamentti tutkii nämä kertomukset ja niistä keskustellaan. Oikeusasiamies korostaa, että Lambertsin tekemää kantelua koskeva tutkimus mainittiin vuoden 1999 vuosikertomuksessa, joka esitettiin parlamentille huhtikuussa 2000. Tutkittuaan vuosikertomuksen parlamentti laati oman kertomuksensa, joka annettiin heinäkuussa 2000. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti tutkittavakseen sen asian asiakysymyksen, jossa Lamberts riitautti tavan, jolla oikeusasiamies oli käsitellyt hänen kantelunsa, sekä oikeusasiamiehen tekemät päätelmät, se on virheellisesti suorittanut oikeusasiamiehen tutkimusmenettelyn ja hänen teke-

miensä päätelmien laillisuusvalvontaa, mikä merkitsee päällekkäisyyttä sen valvonnan kanssa, joka EY:n perustamissopimuksen nojalla kuuluu parlamentille ja joka oli jo suoritettu.

41 Oikeusasiamies toteaa lisäksi, että EY 195 artiklan 2 kohtaan ja päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 8 artiklaan sisältyy erityinen menettely niitä tilanteita varten, joissa oikeusasiamies syyllistyy vakavaan rikkomiseen tai useaan rikkomiseen, jotka saattavat epäilyksenalaiseksi hänen kykynsä täyttää tehtävänsä. Tässä tilanteessa yhteisöjen tuomioistuin voi erottaa oikeusasiamiehen parlamentin pyynnöstä. Jos Lamberts katsoi, että oikeusasiamies ei ollut käsitellyt hänen kanteluaan asianmukaisesti, hänen olisi pitänyt saattaa asia parlamentin käsiteltäväksi eikä nostaa vahingonkorvauskannetta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

42 Oikeusasiamies ja parlamentti lisäävät, että tulkinnat, joihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusti päätöksensä ottaa tutkittavaksi kanteen, jolla vaaditaan korvausta oikeusasiamiehen aiheuttamasta vahingosta, voivat vahingoittaa oikeusasiamieheen liittyen vallitsevaa toimielinten välistä tasapainoa ja asettaa kyseenalaiseksi oikeusasiamiehen EY 195 artiklan 3 kohdan mukaisen riippumattomuuden.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

43 On todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että oikeusasiamiehen toiminnan tuomioistuinvalvonta ei ole poissuljettu sen valvontavallan vuoksi, joka parlamentilla hänen osaltaan on.

44 Yhtäältä oikeusasiamiehen velvollisuuden antaa kertomuksia parlamentille ei voida katsoa olevan valvontaa, jonka parlamentti kohdistaa siihen, että oikeusasiamies suorittaa tehtävänsä moitteettomasti käsitellessään kansalaisten tekemiä kanteluja.

45 Toisaalta oikeusasiamiehen erottaminen edellyttää oikeusasiamiehen toiminnan kokonaisvaltaista arviointia eikä valvontaa, jonka parlamentti kohdistaa siihen, miten oikeusasiamies suorittaa tehtävänsä käsitellessään kansalaisen tekemää kantelua.

46 Toimivalta, joka parlamentilla on käytettävissään oikeusasiamieheen nähden, ei missään tapauksessa ole samanlaista kuin valta suorittaa tuomioistuinvalvontaa.

47 Tästä seuraa, että oikeusasiamiehen toiminnan tuomioistuinvalvonta ei ole päällekkäistä parlamentin suorittaman valvonnan kanssa.

48 Mitä tulee siihen, että oikeusasiamiehen toiminnan laillisuusvalvonnan on väitetty voivan vaarantaa oikeusasiamiehen itsenäisyyden, vastuun toteaminen sellaisesta vahingosta, jonka hänen toimintansa on aiheuttanut, ei koske oikeusasiamiehen henkilökohtaista vastuuta vaan yhteisön vastuuta. On selvää, että se mahdollisuus, että yhteisön vastuu tietyissä olosuhteissa syntyy sen vuoksi, että oikeusasiamies on tehtäviään hoitaessaan menetellyt yhteisön oikeuden vastaisesti, ei ole omiaan asettamaan kyseenalaiseksi oikeusasiamiehen itsenäisyyttä.

49 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, joka koskee yhteisön vastuuta vahingosta, jonka yhteisön toimielin tai laitos on yhteisön oikeutta rikkomalla aiheuttanut yksityisille, oikeus korvaukseen tunnustetaan silloin, kun kolme edellytystä täyttyy eli kun rikotun oikeusnormin tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun vahinko, joka on aiheutunut henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä toimeen ryhtynyttä tahoa koskeneen velvoitteen laiminlyöntiin (ks. asia C-472/00 P, komissio v. Fresh Marine Company, tuomio 10.7.2003, Kok. 2003, s. I-7541, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Toisen edellytyk-

sen osalta ratkaiseva peruste yhteisön oikeuden rikkomisen luokittelemiseksi riittävän ilmeiseksi on käsiteltävänä olevan tapauksen kaltaisissa olosuhteissa yhteisön asianomaisen toimielimen tai laitoksen harkintavallalle asetettujen rajojen selvä ja vakava ylittäminen (ks. em. asia komissio v. Fresh Marine Company, tuomion 26 kohta).

50 Sen tutkimiseksi, onko kysymyksessä riittävän ilmeinen yhteisön oikeuden rikkominen, joka mahdollistaa yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntymisen oikeusasiamiehen menettelyn vuoksi, on otettava huomioon viimeksi mainitun tehtävien erityisluonne. Tässä yhteydessä on huomattava, että oikeusasiamiestä sitoo vain keinoja koskeva velvoite ja että hänellä on laaja harkintavalta.

51 Näin ollen toisin kuin oikeusasiamies ja parlamentti väittävät, viimeksi mainitun ensiksi mainittuun kohdistama valvonta ei sulje pois tuomioistuinvalvontaa, jota on harjoitettava ottaen huomioon oikeusasiamiehen tehtävien erityisluonne.

52 Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole toiminut vastoin oikeusasiamiehen tehtävien harjoittamista ja oikeusasiamiehen valvontaa sääntelevää yhteisön oikeutta, kun se on lähtökohtaisesti ottanut tutkittavaksi vahingonkorvauskanteen, joka perustuu yhteisön sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen sillä perusteella, että oikeusasiamiehen väitetään käsitelleen kantelua virheellisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis todennut, että oikeusasiamiehellä on laaja harkintavalta sen suhteen, ovatko kantelut perusteltuja sekä mihin toimiin ne johtavat, ja että hänellä ei ole tältä osin minkäänlaista velvollisuutta tietyn tuloksen saavuttamiseen, minkä jälkeen se on oikein perustein katsonut valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa, että vaikka yhteisöjen tuomioistuinten suorittaman valvonnan on tämän vuoksi oltava rajoitettua, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että täysin poikkeuksellisissa olosuhteissa kansalainen voisi osoittaa, että oikeusasiamies on tehtäviään suorittaessaan rikkonut riittävän ilmeisesti yhteisön oikeutta siten, että asianomaiselle kansalaiselle aiheutuu vahinkoa.

53 Valitusperusteen ensimmäinen osa ei siis ole perusteltu.

Valitusperusteen toinen osa

Valitusperusteen sisältö ja perustelut

54 Oikeusasiamies, jota parlamentti tukee, arvostelee valitusperusteensa toisessa osassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt oikeudellisen virheen ottaessaan tutkittavaksi vahingonkorvauskanteen, jolla tosiasiallisesti pyritään saattamaan kyseenalaiseksi tutkimusmenettelyn ja asian käsittelyn lopettamista koskevan päätöksen sääntöjenmukaisuus, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tähän tarkoitukseen perustamissopimuksessa määrätyt oikeussuojakeinot eivät ole käytettävissä oikeusasiamiehen osalta.

55 Viimeksi mainittu on todennut muun muassa, että hänen suorittamillaan tutkimuksilla ja niillä päätelmillä, jotka hän tekee, ei — vaikka niitä kutsutaankin päätöksiksi — ole mitään välitöntä oikeusvaikutusta kansalaisten tilanteeseen, eikä niillä ole sitovaa oikeusvaikutusta asianomaiseen toimielimeen nähden. Oikeusasiamies katsoo näin ollen, että vaikka tutkimuksissa olisikin muotovirhe ja hänen päätelmiinsä sisältyisi oikeudellisia virheitä, ei sellaisen vahingon, joka kantelijalle on aiheutunut yhteisön toimielimen toiminnassa eikä oikeusasiamiehen toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, syy missään tapauksessa ole näissä tutkimuksissa ja päätelmissä.

56 Oikeusasiamies arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta myös siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 64–85 kohdassa tarkastellut yksityiskohtaisesti hänen tutkimustaan ja päätelmiään, kuten se olisi tehnyt kumoamiskanteen yhteydessä, ja näin ollen se on tosiasiallisesti harjoittanut koko tutkimusmenettelyyn ja oikeusasiamiehen päätelmiin kohdistuvaa laillisuusvalvontaa.

57 Näin tehdessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei oikeusasiamiehen mukaan ole ottanut huomioon sitä, että yhtäältä vahingonkorvauskanne ja toisaalta kumoamis- ja laiminlyöntikanne eroavat toisistaan, ja se on jättänyt ottamatta huomioon oman oikeuskäytäntönsä sekä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön, joiden mukaan oikeusasiamiehen tutkimuksiin ja päätöksiin ei voi kohdistaa tuomioistuinvalvontaa kahden viimeksi mainitun kannetyypin yhteydessä.

58 Oikeusasiamies arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on kaikesta huolimatta mahdollistanut tällaisen tuomioistuinvalvonnan vahingonkorvauskanteen muodossa ja näin avannut tien sille, että oikeusasiamiestä vastaan voidaan nostaa lukuisia kumoamis- ja jopa laiminlyöntikanteita väitetyn vahingonkorvauskanteen muodossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon, että se, että Lamberts on nostanut vahingonkorvauskanteen oikeusasiamiestä vastaan, merkitsee todellisuudessa sitä, että hän kiertää oikeussuojakeinot eli kumoamiskanteen ja laiminlyöntikanteen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

59 Vahingonkorvauskanne on itsenäinen oikeussuojakeino, jolla on oma tehtävänsä oikeussuojakeinojen järjestelmässä ja jonka nostamisen edellytykset määräytyvät sen erityisen tarkoituksen perusteella (ks. asia 4/69, Lütticke v. komissio, tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325, 6 kohta ja asia C-257/93, Van Parijs ym. v. neuvosto ja komissio, määräys 21.6.1993, Kok. 1993, s. I-3335, 14 kohta). Kun kumoamiskanteella ja laiminlyöntikanteella vaaditaan sen toteamista, että oikeudellisesti sitova toimi on lainvastainen tai että tällainen toimi on jätetty toteuttamatta, vahingonkorvauskanteen tarkoituksena on yhteisön toimielimen tai laitoksen syyksi luettavan lainvastaisen toimen tai lainvastaisen menettelyn aiheuttaman vahingon korvaaminen (ks. vastaavasti asia 118/83, CMC v. komissio, tuomio 10.7.1985, Kok. 1985, s. 2325, 29–31 kohta; asia C-308/87, Grifoni v. komissio, tuomio 27.3.1990, Kok. 1990, s. I-1203 ja asia C-146/91, KYDEP v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.9.1994, Kok. 1994, s. I-4199).

60 Kuten tämän tuomion 49 kohdassa on todettu, yksi edellytyksistä oikeudelle saada vahingonkorvausta on, että oikeusnormia, jolla annetaan oikeuksia yksityisille, on rikottu riittävän ilmeisesti. Näin ollen yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun ollessa kysymyksessä on arvioitava vahingon syynä olevaa menettelyä, jotta yhteisön toimielimen tai laitoksen vastuu voidaan todeta.

61 Jos yhteisöjen tuomioistuimet eivät voisi arvioida yhteisön toimielimen tai laitoksen menettelyn laillisuutta, EY 235 artiklan mukaiselta menettelyltä riistettäisiin sen tehokas vaikutus.

62 Tästä seuraa, että sellaisen yhteisön sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvan kanteen yhteydessä, jolla pyritään saamaan korvausta vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen tavasta, jolla oikeusasiamies on käsitellyt kantelun, on arvioitava oikeusasiamiehen tehtäviään hoitaessaan noudattaman menettelyn laillisuus.

63 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis aivan oikein valituksenalaisen tuomion 64–85 kohdassa tutkinut, oliko oikeusasiamies syyllistynyt siihen riittävän ilmeiseen yhteisön oikeuden rikkomiseen, josta Lamberts häntä syytti, ja valvonut tapaa, jolla oikeusasiamies käsitteli Lambertsin kantelua, ratkaistakseen, oliko sen käsiteltäväksi saatettu kanne hyväksyttävä.

64 Lopuksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä vahingonkorvauskanteen ulottuvuuden suhteen, kun se on ottanut tutkittavaksi Lambertsin nostaman kanteen.

65 Tästä seuraa, että valitusperusteen toinen osa on perusteeton.

Valitusperusteen kolmas osa

Valitusperusteen sisältö ja perustelut

66 Oikeusasiamies, jota parlamentti tukee, arvostelee valitusperusteensa kolmannessa osassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta pääasiallisesti siitä, että se on rikkonut yhteisön oikeutta ottaessaan tutkittavaksi Lambertsin oikeusasiamiestä vastaan nostaman kanteen, vaikka tällä kanteella pyrittiin saamaan korvausta vahingosta, joka oli aiheutunut komission menettelystä. Todellisuudessa Lamberts, joka ei ollut nostanut säädetyssä määräajassa kumoamiskannetta komission tekemistä häntä koskevista päätöksistä, pyrki oikeusasiamiestä vastaan nostetun vahingonkorvauskanteen muodossa kiertämään ne ehdottomat määräajat, jotka sääntelevät kumoamiskannetta, riitauttaakseen yhteisöjen tuomioistuimissa komission mainittujen päätösten laillisuuden.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

67 Oikeusasiamiehen ei missään tapauksessa voida katsoa olevan vastuussa komission menettelystä. Kanne, jolla pyritään saamaan korvausta vahingosta, joka on aiheutunut yhteisön toimielimen tai laitoksen menettelystä, on nostettava tätä toimielintä tai laitosta vastaan.

68 Lamberts esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamansa kanteen tueksi, että hänelle oli aiheutunut vahinkoa niistä virheistä ja laiminlyönneistä, joihin oikeusasiamies oli syyllistynyt käsitellessään hänen kanteluaan. Lambertsin kanteella ei näin ollen pyritty saamaan korvausta vahingosta, jonka komission vahinkoa tuottava menettely aiheutti.

69 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis aivan oikein katsonut valituksenalaisen tuomion 51 kohdassa, että Lamberts pyrki sen käsiteltäväksi saatetulla kanteella saamaan korvausta vahingosta, jonka hän katsoi kärsineensä laiminlyönnistä, johon oikeusasiamies oli syyllistynyt hänelle EY:n perustamissopimuksessa uskottuja tehtäviä suorittaessaan.

70 Oikeusasiamiehen valitusperusteen kolmas osa ei siten ole perusteltu.

71 Näin ollen valitus on hylättävä.

Liitännäinen valitus

72 Lamberts esittää liitännäisen valituksensa tueksi kaksi valitusperustetta.

73 Oikeusasiamies ja parlamentti katsovat, että liitännäinen valitus on jätettävä tutkimatta.

Ensimmäinen valitusperuste

74 Lamberts arvostelee ensimmäisessä valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on rikkonut päätöstä 94/262/EHTY, EY, Euratom, koska se ei ole katsonut oikeusasiamiehen syyllistyneen mihinkään virheisiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin rikkonut tämän päätöksen 2 artiklan 5 kohtaa, koska se ei määrännyt oikeusasiamiehelle seuraamuksia siitä, että tämä ei neuvonut Lambertsia viipymättä nostamaan kannetta yhteisöjen tuomioistuimissa, sekä päätöksen 3 artiklan 5 kohtaa, koska se ei määrännyt oikeusasiamiehelle seuraamuksia siitä, että hän ei pyrkinyt Lambertsin vaatimukset tyydyttävään sovintoratkaisuun, vaikka näin menetellessään oikeusasiamies jätti täyttämättä sen tehtävän, jonka parlamentti on hänelle uskonut.

Valitusperusteen tutkittavaksi ottaminen

75 On huomattava, että kun valittaja riitauttaa tavan, jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut tai soveltanut yhteisön oikeutta, ensimmäisessä oikeusasteessa tutkitut oikeuskysymykset voidaan valitusasiassa käsitellä uudelleen. Muutoksenhakumenettelyn tarkoitus jäisi nimittäin osittain toteutumatta, jollei valittaja voisi tällä tavoin perustaa valitustaan perusteisiin ja perusteluihin, jotka on esitetty jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (ks. asia C-488/01 P, Martinez v. parlamentti, määräys 11.11.2003, Kok. 2003, s. I-13355, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

76 EY 225 artiklan, yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräysten mukaisesti valituksessa on kuitenkin ilmoitettava täsmällisesti kaikki ne arvostellut seikat tuomiossa, joiden kumoamista vaaditaan, sekä ne oikeudelliset väitteet, joilla tätä vaatimusta erityisesti tuetaan (ks. em. asia Martinez v. parlamentti, määräyksen 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

77 Tätä edellytystä ei täytä valitus, jossa vain toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja väitteet, ilman että valitukseen edes sisältyisi perusteluja, joiden tarkoituksena olisi erityisesti osoittaa valituksenalaiseen tuomioon sisältyvä oikeudellinen virhe. Tällaisella valituksella tosiasiassa pyritään ainoastaan siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan (asia C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5291, 35 kohta).

78 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Lamberts on ensimmäisessä valitusperusteessaan nimenomaisesti yksilöinyt sen oikeudellisen virheen, josta hän arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta, ja tosiasiallisesti hän on arvostellut sitä yhteisön oikeuden tulkintaa, johon se perustuu. Tällä valitusperusteella pyritään asettamaan kyseenalaiseksi kanta, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemäänsä oikeudelliseen kysymykseen eli siihen, miten tulkita yhteisön säännöksiä ja määräyksiä, joiden mukaan oikeusasiamies voi neuvoa kantelijaa kääntymään toisen viranomaisen puoleen ja joiden mukaan oikeusasiamiehen pitäisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan löytämään sovintoratkaisu.

79 Ensimmäinen valitusperuste on siis otettava tutkittavaksi.

Valitusperusteen perusteltavuus

80 On todettava, että oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevissa säännöksissä ja määräyksissä ja erityisesti päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom

2 artiklan 5 kohdassa ei aseteta oikeusasiamiehelle mitään velvoitetta informoida kantelijaa muista kantelijan käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista ja määräajoista, joita on noudatettava käytettäessä oikeussuojakeinoja lainkäyttöelimissä. Oikeusasiamies ei etenkään ole velvollinen neuvomaan kantelijaa käyttämään jotakin tiettyä oikeussuojakeinoa.

81 Vaikka voikin olla oikeusasiamiehelle perustamissopimuksessa uskotun tehtävän moitteettoman suorittamisen kannalta edullista, että hän ilmoittaa tarvittaessa asianomaiselle kansalaiselle, minkä oikeussuojakeinon käyttäminen olisi parhaiten tämän edun mukaista, päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 2 artiklan 5 kohtaa ei pidä tulkita siten, että siinä annettaisiin kantelijalle oikeus siihen, että hänet osoitetaan kääntymään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen puoleen, jotta hän voi siellä nostaa kumoamiskanteen kantelun kohteena olevan toimielimen päätöksestä.

82 Siltä osin kuin kysymys on sovintoratkaisun löytämisestä riidassa, jossa osapuolina ovat henkilö, joka on tehnyt oikeusasiamiehelle kantelun, ja yhteisöjen toimielin, oikeusasiamies on päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti velvollinen ainoastaan pyrkimään kyseisen toimielimen kanssa mahdollisuuksien mukaan poistamaan epäkohdan ja antamaan kantelijaa tyydyttävän vastauksen. Oikeusasiamiehellä on tältä osin hyvin laaja harkintavalta. Hänen on erityisesti arvioitava, onko kantelijan vaatimukset tyydyttävä sovintoratkaisu mahdollinen, kun otetaan huomioon, että on olemassa tilanteita, joissa sovintoratkaisun etsiminen ei ole mahdollista, kuten ilmenee täytäntöönpanosäännösten 6 artiklan 3 kohdasta; tällöin oikeusasiamies lopettaa asian käsittelyn perustellulla päätöksellä. Ei kuitenkaan missään tapauksessa voida katsoa, että oikeusasiamies ei ole suorittanut hänelle uskottua tehtävää asianmukaisesti, pelkästään sillä perusteella, että hän on päätynyt siihen, että kantelijan vaatimukset tyydyttävää sovintoratkaisua on mahdotonta löytää. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siis ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä tulkitessaan yhteisön säännöksiä ja määräyksiä, joiden mukaan oikeusasiamies pyrkii mahdollisuuksien mukaan löytämään sovintoratkaisun, eikä katsoessaan tuomionsa 85 kohdassa, että oikeusasiamies voi virkavirheeseen syyllistymättä päätellä tietyn tutkimuksen lopettamista koskevassa päätöksessään, että kantajan vaatimukset tyydyttävään sovintoratkaisuun ei päästä.

83 Lambertsin ensimmäinen valitusperuste on siis hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste

84 Lamberts arvostelee toisessa valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt kaksi merkittävää arviointivirhettä.

85 Hän arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ensiksi siitä, että se on syyllistynyt arviointivirheeseen todetessaan valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa, että "sekä komission kantajan kantelusta antamasta lausunnosta että henkilöstöasioista vastaavan komission jäsenen 15.12.1999 päivätystä kirjeestä ilmenee, että komissio kieltäytyi sallimasta kantajan osallistua toistamiseen suulliseen kokeeseen tai etsimästä muuta vaihtoehtoista ratkaisua", vaikka Lamberts ei milloinkaan ollut esittänyt vaatimusta saada osallistua toistamiseen suulliseen kokeeseen.

86 Tältä osin on yhtäältä huomattava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on muistuttanut valituksenalaisen tuomion 81 kohdassa, että on tilanteita, joissa oikeusasiamiehen ei ole mahdollista etsiä sovintoratkaisua, ja katsonut tuomion 82 kohdassa, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa tilanne oli tällainen, koska komissio kieltäytyi sallimasta Lambertsin osallistua toistamiseen suulliseen kokeeseen tai etsimästä muuta vaihtoehtoista ratkaisua.

87 Toisaalta Lamberts ei valituksenalaisen tuomion 82 kohtaan kohdistuvalla väitteellään pyrkinyt osoittamaan, millä tavoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen virheen tarkastellessaan, oliko sovintoratkaisu käsiteltävänä olevassa tapauksessa mahdollinen.

88 Lambertsin ensiksi esittämä väite on näin ollen jätettävä tutkimatta tämän tuomion 76 kohdassa esitetyistä syistä.

89 Toiseksi Lamberts väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on syyllistynyt arviointivirheeseen, kun se on perustanut näkemyksensä ilmeisen virheelliseen perusteluun katsoessaan valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa, että "kantaja on vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävässä menettelyssä esimerkinomaisesti esittänyt erilaisia vaihtoehtoisia ratkaisuja, jotka hänen mukaansa olisi pitänyt ja voitu ottaa huomioon", vaikka hänen mukaansa asiakirja-aineistosta ilmenee selvästi, ja tältä osin erityisesti liitteestä 26, jossa kantaja viittaa "erityisen neuvonantajan" käsitteeseen, että hän ilmoitti tällaisista ratkaisuista jo kantelua käsiteltäessä ja ennen kuin oikeusasiamies teki päätöksensä ja että viimeksi mainittu ei ottanut niitä missään vaiheessa huomioon.

90 On todettava, että siltä osin kuin tässä valituksenalaisen tuomion 84 kohtaa koskevassa arvostelussa viitataan asiakirja-aineiston kaikkiin asiakirjoihin, sitä on pidettävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen hallussa olleiden todisteiden arviointiin kohdistuvana arvosteluna, mikä ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen valitusasiassa suorittamaan valvontaan, joka rajoittuu vain oikeuskysymyksiin EY 225 artiklan ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan mukaisesti.

91 Jos oletetaan, että viittausta Lambertsin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämän asiakirja-aineiston liitteeseen 26 voidaan tarkastella väitteenä, jonka mukaan tämä asiakirja on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, on todettava, että mainittu liite muodostuu Lambertsin ja oikeusasiamiehen sihteeristön välisestä kirjeenvaihdosta ja erityisesti 12.3.1999 päivätystä kirjeestä, jossa viitataan "erityisen neuvonantajan" käsitteeseen. Lamberts viittaa tässä kirjeessä käytäntöön, jossa integroidaan henkilöstöä ilman edeltävää kilpailua vastoin Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöihin sisältyvien kaltaisia yhteisön henkilöstön palvelukseen ottamista koskevia sääntöjä ja jota kantajan mukaan on noudatettu tilanteessa, jossa Schengenin sihteeristö

yhdistettiin Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön, ja vaatii, että komission nimittävä viranomainen osoittaisi joustavuutta hänen suhteensa.

92 Edellä esitetyt asiakirjat huomioon ottaen on ilmeistä, että Lamberts ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävää oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa konkreettisesti ehdottanut ratkaisuja, jotka olisivat olleet mahdollisia pikemminkin kuin se, että esitettäisiin uusi kutsu saapua suulliseen kokeeseen. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein jättänyt mahdollisena vaihtoehtoisena ratkaisuna huomiotta ehdotuksen siitä, että Lambertsin suhteen tulisi osoittaa joustavuutta.

93 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siis ole ottanut todisteita huomioon vääristyneellä tavalla, kun se on valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa katsonut, että Lamberts ei ollut esittänyt vaihtoehtoisia ratkaisuja kanteen nostamista edeltävässä vaiheessa, minkä vuoksi oikeusasiamies ei ole voinut ottaa erityisesti kantaa tällaisiin ehdotuksiin ennen kyseisen kanteen nostamista.

94 Edellä esitetty huomioon ottaen liitännäinen valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

95 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut,

jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdassa määrätään kuitenkin, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä, yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettavaksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan. Koska molemmat asianosaiset ovat hävinneet asian osittain, on määrättävä, että molemmat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Edelleen työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaisesti asiassa väliintulijana ollut parlamentti vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Valitus ja liitännäinen valitus hylätään.**

2) **Asianosaiset vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Skouris Jann Timmermans

Gulmann Cunha Rodrigues Rosas

Puissochet Schintgen Macken

Colneric von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä maaliskuuta 2004.

R. Grass

kirjaaja

V. Skouris

presidentti